

6. Бутенко В.Г., Павлушенко Н.М., Білер О.С. Педагогічні умови створення проблемних ситуацій на уроках «Основи здоров'я». *Актуальні питання природничо-математичної освіти*. 2018. Випуск 2(12). URL: https://www.repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/7494/1/Butenko_Pavlushchenko_Bilier.pdf (дата звернення: 28.03.2024 р.).

*Кушнір Віта,
магістрантка 513 групи
факультету педагогіки, психології
та соціальної роботи
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
Науковий керівник: к.пед.н., доцент Бигар Г.П*

Реалізація ідей дитиноцентризму у вихованні учнів молодшого шкільного віку

Діти є найбільш важливим активом сьогодення та обіцячкою майбутнього, будучи водночас майбутніми лідерами нашої країни та світу. Дитинство – це особливий період, коли відбувається відкриття світу, засвоєння основних навичок та отримання базових знань, які служать основою для побудови майбутнього. Сучасний світ постійно змінюється та розвивається, і разом з цим змінюється і система освіти. У цьому новому підході дитина стала в центрі уваги педагогічної системи, а її інтереси стали ключовими цінностями освіти.

Нова українська школа виступає яскравим прикладом якісних змін у системі освіти. Основою її концепції є формування всебічно розвинених особистостей, здатних до критичного мислення та об'єктивних висновків, інноваторів, що здатні реалізувати амбітні проекти та активно змінювати навколишній світ, а також патріотів своєї країни, які готові стояти за свої переконання. Тому вчителям Нової української школи поставлено завдання забезпечити доступ кожній дитині до якісної освіти. Лише освічене суспільство може гарантувати успіх і процвітання країни.

Нова українська початкова школа орієнтується на дитину, яка бажає отримати нові знання. Тому головне завдання вчителів полягає у створенні сприятливих умов для саморозвитку дитини, розвитку її творчих здібностей та самореалізації.

Нова українська школа відповідає концепції, яка базується на особистісно орієнтованій моделі освіти, що передбачає максимальне врахування прав дитини, її здібностей, інтересів та потреб. Саме тому

ключовим принципом стає дитиноцентризм і орієнтація освітнього процесу на індивідуальні потреби кожного учня.

Поняття дитиноцентризму у сучасній освіті розглядається як важливий чинник якісного розвитку в національній системі освіти. В цьому контексті дитиноцентризм передбачає створення максимально комфортних умов для розвитку гармонійної, соціально активної, психологічно збалансованої, професійно компетентної та саморозвивальної особистості.

Актуальними в НУШ є такі ідеї дитиноцентризму:

- адміністрація навчального закладу не здійснює тиску та не обмежує свободу педагогічної творчості;
- освітній процес орієнтується на інтереси та досвід учнів, сприяє їхній активності у навчальному процесі;
- комфортне навчальне середовище перетворює навчання в цікавий та яскравий елемент життя;
- організація навчальної діяльності орієнтується на практичні заняття та завдання;
- пошук та дотримання взаємозв'язку особистого розвитку дитини з її практичним досвідом;
- обов'язкове врахування інтересів кожної дитини та відмова від орієнтації навчально-виховного процесу на середнього школяра;
- забезпечення свободи й права дитини в усіх проявах її діяльності, урахування її вікових та індивідуальних особливостей, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини;
- виховання вільної та незалежної особистості;
- впровадження шкільного самоврядування, яке передбачатиме виховання гуманістичних та демократичних ідей і світогляду, необхідних сучасному суспільству. [1]

Головна ідея дитиноцентризму – це навчання та виховання дитини, котре максимально наближене до її здібностей та особливостей. Саме тому, нова українська школа ставить перед педагогами завдання виявляти нахили та здібності кожної дитини для цілеспрямованого розвитку. Крім того, не аби яка увага приділяється «тріаді» дитиноцентризму: вчителі – учні – батьки. Як писав В.О. Сухомлинський: «Тільки разом з батьками, спільними зусиллями вчителі можуть дати дітям велике людське щастя». Саме співпраця вчителів, батьків та дітей дасть бажаний результат, розкриє для дітей перспективу їх розвитку та майбутнього.

Реалізація ідей дитиноцентризму в НУШ базується на таких принципах, як:

- більше хвалити – менше критикувати;
- допомагати переборювати невпевненість у власних силах;

- переконувати учнів в обов'язковому виконанні поставлених задач;
- допомагати уникнути поразки;
- визначати важливість зусиль дитини в діяльності;
- допомагати емоційно пережити не результат цілого, а навіть окремої деталі;
- пояснювати заради чого здійснюється кожна діяльність [2].

Вчителі нової української школи реалізують принцип дитиноцентризму опираючись на:

- знання особистості кожного учня;
- мотивації та підтримці первинного бажання учнів вчитися;
- формуванні знань, необхідних для самореалізації дітей у суспільстві;
- орієнтації на розвиток індивідуальних особливостей кожної дитини;
- педагогіці партнерства між усіма учасниками навчально-виховного процесу.

Виховний аспект принципу дитиноцентризму виявляється у специфічних організаційних підходах, спрямованих на самоосвіту та позакласну діяльність, зорієнтовану на гармонійне поєднання інтересів всіх учасників виховного процесу: учнів, школи, суспільства та держави. Учень, беручи участь у виховному процесі, має можливість вільно та безперешкодно навчатись та самовдосконалюватись, зберігаючи при цьому свою унікальність. Школа, як постачальник освітніх послуг, ставить перед собою завдання забезпечити учням необхідні знання для успішної самореалізації у суспільстві. Суспільство, у свою чергу, вкладає зусилля у моральний саморозвиток особистості. Держава розвиває освіту як основу людського капіталу та зацікавлена у тому, щоб школярі вирости гідними громадянами своєї країни.

Ідея дитиноцентризму та її реалізація в освіті виявляються надзвичайно стимулюючими, але із собою несуть як позитивні, так і негативні аспекти. У центрі дитиноцентризму перебуває дитина, її уподобання, інтереси, здібності та особливості, що стає основною ідеєю цього підходу. Перевагами дитиноцентризму є уважність до потреб дитини, врахування її індивідуальності та спрямованість на розвиток її талантів. Однак, наявні й його недоліки. Наприклад, вчителі, хоча й прагнуть, не завжди можуть адаптувати свою роботу до потреб кожного учня. Це може призвести до невиконаних очікувань як у вчителів, так і в учнів. Помітні також ризики емоційного вигорання у вчителів через високі вимоги до себе та конфлікти з учнями чи їхніми батьками. Зосередження на дитині може також вплинути на її стосунки з однолітками та дорослими. Безумовно, дитиноцентризм не повинен перетворюватись на вседозволеність, що може призвести до втрати авторитету учителів та батьків та завдати шкоди успішному навчанню та

розвитку дитини в сучасному світі.

З розвитком часу та суспільства змінюється й освітній процес, що ставить під сумнів здійснення основної місії Нової української школи без впровадження концепції дитиноцентризму. Основна ідея полягає в тому, щоб школа сприяла всебічному розвитку дитини, формуванню загальнокультурних та морально-етичних цінностей, ключових та предметних компетентностей, а також життєвих та соціальних навичок.

Отже, можна зробити висновок, що дитиноцентризм є головним принципом освітнього процесу в Новій українській школі, який тісно пов'язаний з індивідуалізацією. Це означає, що завдяки цій концепції можна максимально розкрити потенціал кожної дитини, створивши оптимальні умови для її особистого зростання.

Список використаних джерел і літератури:

1. Мойсеєнко, Р. М. (2021). Ідея дитиноцентризму у сучасній школі. *Нова українська школа: траєкторія поступу: зб. Тез доповідей*, 97.
2. Тарасевич, О. В. (2019). Особливості реалізації принципу дитиноцентризму в освітньому процесі початкової школи в умовах освітніх змін. *Ministry of education and science of ukraine mp drahomanov national university of pedagogy*, 48 (4 s 655), 100.

*Ледок Марина,
аспірантка групи 311-АНО
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради
Науковий керівник: к.пед.н., доцент Ренко І.П.*

Хмаро орієнтовані технології як засіб формування емоційно-етичної компетентності майбутніх учителів інформатики

У сучасному світі цифрових технологій та інформатизації освітнього простору, важливою частиною підготовки майбутніх учителів інформатики

є формування емоційно-етичної компетентності. Це пов'язано з тим, що вчителям інформатики необхідно не лише володіти знаннями та навичками

з предмету, але й вміти емоційно реагувати на різні ситуації, конструктивно спілкуватися із учнями та приймати етичні рішення.

Дослідження щодо емоційно-етичної компетентності ведуться у різних напрямках. Зокрема, питання етичного виховання стали об'єктом наукових досліджень Т. Аболіної, О. Аліксійчук, К. Байші, І. Беха,